

Проучване на законодателните практики в Европейския съюз при упражняване на професията „Архитект“ и резюме по поставени въпроси от комисията по „Упражняване на професията „Архитект“ и дейност на КАБ“

Настоящото резюме е базирано на статистическа и аналитична информация, предоставена в две проучвания на Европейския Съюз - „Simplification and mutual recognition in the construction sector under the Services Directive“ / „Опростяване и взаимно признаване в строителния сектор съгласно Директивата за услугите“ – 11.2015 г. и „Mutual evaluation of regulated professions – Overview of the regulatory framework in the business services sector by using the example of architects“ / „Взаимна оценка на регулираните професии – Общ преглед на регулаторната рамка в сектора на бизнес услугите чрез използване на примера на архитектите“ – 10.2015 г.

1. Каква проектантска правоспособност може да се придобие по отделните специалности (пълна, ограничена), в зависимост от придобитата образователно-квалификационна степен и стаж по специалността? Свързано ли е това с категорията на строежа, с неговото предназначение, с неговото местоположение?

25 държави-членки са уведомили за регулирането на архитектите в базата данни за регулираните професии: Австрия, Белгия, България, Чешката република, Германия, Ирландия, Гърция, Испания, Франция, Хърватия, Италия, Кипър, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Холандия, Полша, Португалия, Румъния, Словения, Великобритания, Лихтенщайн, Исландия и Швейцария (в 6 от 26 кантона). 4 държави-членки не регулират тази професия: Швеция, Дания, Финландия и Естония.

Таблица №1. Обучение, квалификация, изпити и регистрация на архитекти

Държава	Запазени дейности	Продължителност на обучение / стаж	Начин за получаване на квалификация	Задължителен стаж	Държавен изпит	Задължителна регистрация в професионални организации
Австрия	Да	8.0 години (5+3)	Общообразователно или професионално висше образование (професионално висше образование е най-често срещаният начин)	Да	Да	Да
Белгия	Да	7.0 години (5+2)	Професионално висше образование	Да	Не	Да
България	Да	7.0 - 9.0 години (5 + 2 или 4 в зависимост дали стажът е при архитект с ППП или е на свободна практика)	Общообразователно висше (След 5-годишно цялостно обучение по архитектура и получаване на диплома, която се издава след взет изпит и дипломен проект от лицензиран университет по архитектура.)	Да	Да	Да
Кипър	Да	6.0 години (5+1)	Общообразователно висше	Да	Не	Да

Държава	Запазени дейности	Продължителност на обучение / стаж	Начин за получаване на квалификация	Задължителен стаж	Държавен изпит	Задължителна регистрация в професионални организации
Чехия	Да	8.0 години (5+3)	Общообразователно висше	Да	Да	Да
Дания (не е регулирана професия)	Не	5.0 години	Висше образование	Не – доброволна система	Не	Не
Германия	Да	6.0 години (4+2)	Общообразователно висше	Да	Не	Да
Гърция	~	5.0 години	Общообразователно висше	Не	Да	Да
Испания	Да	6.0 години (5+1)	Общообразователно висше	Не	Не	Да
Естония (не е регулирана професия)		5.0 години				
Финландия (не е регулирана професия)		5.0 години				
Франция	Да	6.0 години (5+1)	Общообразователно висше	Не	Не	Да
Унгария	Да	7.0 години (5+2)	Общообразователно висше	Да	Не	Да
Хърватия	Да	7.0 години (5+2)	Общообразователно висше	Да	Да	Да
Ирландия	Да	7.0 години (5+2)	Общообразователно или професионално висше	Да	Да	Да
Италия	Да	5.0 години	Професионално висше образование	Не	Да	Да
Литва	Да	7.0 години (4+3 или 6+1)	Общообразователно или професионално средно образование (Общообразователно средно е най-често срещаният начин)	Да	Не	Не
Латвия	~	8.5 години (5.5+3)	~	~	Да	Да
Люксембург	Да	7.0 години (5+2)	Общообразователно висше	Да	Не	Да
Малта	~	7.0 години (5+2)	~	~	Да	~
Нидерландия	Не	7.0 години (5+2)	Общообразователно или професионално висше (Общообразователно висше е най-често срещаният начин)	Да	Не	Не

Държава	Запазени дейности	Продължителност на обучение / стаж	Начин за получаване на квалификация	Задължителен стаж	Държавен изпит	Задължителна регистрация в професионални организации
Полша	Да	7.0 години (5+2)	Професионално висше образование (Поне 5 години магистър инженер и задължителен стаж от поне 2 години и държавен изпит.)	Да	Да	Да
Португалия	Да	300.0 ECTS (5 години)	Професионално висше образование	Да	Не	Да
Румъния	Да	8.0 години (8+2)	Общообразователно висше	Да	Да	Да
Словения	Да	8.0 години (5+3)	Общообразователно висше	Да	Да	Да
Словакия	Да	9.0 години (6+3)		Да	Да	Да
Обединеното Кралство	Не	7.0 години (5+2)	Общообразователно висше	Да	Да	Да
Лихтенщайн	Да	4.0 години	Общообразователно висше	Да	Не	Не
Исландия	Не	4.0 години	Общообразователно висше	Не	Не	Не
Швеция (не е регулирана професия)		5.0 години				
Швейцария	Да (в 6-те кантона с регулация)	5.0 години	Общообразователно или професионално висше (професионално висше образование е най-често срещаният начин)	Не	Не	Не

Предвид минималните изисквания за обучение и стаж, определени в Директива 2005/36/ЕС, е интересно да се отбележи, че разминаването между посочените по-горе изисквания, варира от четири до деветгодишни програми за обучение. В допълнение към това, действителният тип образование варира между професионално и общообразователно, след средно и висше. По отношение на изискванията за полагане на професионален стаж, 16 държави-членки прилагат тази мярка: Австрия, Белгия, България, Кипър, Чешката република, Германия, Хърватия, Литва, Люксембург, Нидерландия (изискването е въведено през 2015 за двугодишна следквалификационна подготовка), Ирландия, Полша (двугодишна продължителност), Португалия, Словения, Обединеното кралство и Лихтенщайн.

Следвайки осъвременената директива, 4-годишните програми за обучение вече няма да получават автоматично признаване, тъй като минималната продължителност на програмите ще бъде увеличена до модели „5“ или „4+2“.

В проучванията почти липсва конкретна информация за различни видове проектантска правоспособност според категорията на строежа, неговото предназначение или местоположение. Вместо това, се отделя специално внимание на професиите, свързани с архитектурата или нейните разновидности.

Ландшафтен архитект / дизайнер се отчита като регламентирана професия в базата данни от Словакия, Холандия, Великобритания, Италия, Исландия, Кипър,

Словения и Германия. Титлата е ландшафтен градинар в случая със Словакия и Исландия. Младши архитект, от Полша и Италия. Технически архитект от Испания. Архитект на интериорния дизайн от Испания, Холандия, Лихтенщайн, Исландия и Германия. Архитектурен технолог от Румъния, Обединеното Кралство и Унгария.

Има различни подходи към тези професии, които попадат в границите на архитектурната професия, но които не могат да се разбират като напълно квалифицирани архитекти в съответствие с хармонизираните минимални изисквания за обучение. В тази област Чешката република уведомява, че запазва подготовката на документите, свързани с проектирането на градини, ландшафта и интериора за напълно квалифицирани архитекти, и че Чешката камара на архитектите е натоварена със задачи по сертифициране. Словакия изисква 5 години образование, последвано от 3 години професионален опит за достъп до професията ландшафтен архитект – една година по-малко от обучението, за да се стане архитект.

Белгия специално заявява, че счита интериорните архитекти за декоратори, като нито една от двете професии понастоящем не са регулирани. Независимо от това, Белгия възнамерява да въведе регламент, който да защитава наименованието на интериорния архитект в две подкатегории. Те смятат, че това е необходимо, поради известен отрицателен обществен отзвук, за който се смята, че е обезценил титлата "архитект". Холандия също обмисля ново регулиране на интериорните архитекти / дизайнери за целите на естетическата хармония, както и заради уважението към традицията. В Нидерландия орденът на архитектите регистрира урбанисти, градински и ландшафтни архитекти и интериорни дизайнери, но отново липсва информацията относно изискванията за влизане и обхвата на дейностите. Холандия заявява, че счита тези свързани професии за равни на тези на архитект по отношение на регулирането и във връзка със собствената си образователна структура.

Италия запазва услугите, свързани с функциите на територията и градоустройството, включително ландшафтно планиране, за архитекти, квалифицирани промишлени техници и инженери. Италия изглежда има и други подкатегории, включително ландшафтни архитекти, архитекти опазващи културното наследство и проектанти. Люксембург изброява независими инженери, ландшафтни и интериорни архитекти под шапката на професията архитект, но с различни образователни изисквания, без да определя обхвата на дейностите им.

Словения, която не регулира професията на интериорните архитекти, счита, че естеството ѝ е свързано със сигурността, акустичните и противопожарните съображения, както и естетиката. Що се отнася до озеленяването, Австрия го вижда като дейност, изискваща значителни архитектурни и инженерни познания. Въпреки това в Ирландия концепцията за ландшафтен архитект прилича повече на тази на градинаря, която пък е отделна професионална категория в Холандия.

В Унгария „архитектурните технологии“, нещо като "младши архитект", който също съществува в Обединеното кралство, могат да имат достъп до дейности в устройственото планиране и трябва да следват непрекъснато професионално развитие. Достъпът до тази професия се контролира от професионална камара. Подобно на описанието по-горе, в Румъния такъв професионалист може да проектира обекти от по-малко значение, но точно как това разграничаване работи, не е обяснено. По подобен начин Италия и Латвия имат професия "младши архитект". В Латвия на младшите архитекти не е разрешено да подписват документация.

2. След колко години проектиране, обучение и на какво ниво знания се получава правото за самостоятелно изготвяне на проекти от един архитект?

Поради тясната връзка с въпрос №1, необходимите години за обучение, проектиране и стаж са дадени в таблица №1 по-горе. В проучванията на ЕС също са изследвани и допълнителни изисквания за практикуване на професията „архитект“, както и дейности, запазени само за определени професионалисти.

Австрия, Белгия, Хърватска, Кипър, Чешката република, Германия, Унгария, Италия, Лихтенщайн, Литва, Полша, Португалия и Швейцария, отчитат запазване на определени дейности само за напълно квалифицирани архитекти. Гърция отчита лицензионна система, основана на определени квалификации, със споделяне на запазените дейности. Германия, Холандия, Обединеното кралство и Исландия съобщават, че защитават титлата „архитект“ без други уговорки. Белгия, България, Франция, Словакия, Словения, Румъния, Ирландия, Латвия, Люксембург и Испания докладват за защитата на титлата, както и за запазването на дейности. В Латвия защитата работи чрез система от специалисти, достъпни чрез различни нива на квалификация.

В списъка на запазените дейности, обобщени в таблицата по-долу, горесцитираните категории се повтарят по същество, въпреки че се различават в подробностите. Освен това в много от случаите защитените дейности се споделят с други професии, свързани със строителството, по-специално с инженери и в някои случаи с „младши архитекти“ или „архитектурни технолози“.

Таблица №2. Запазени / защитени дейности за архитекти

	Австрия	Белгия	България	Кипър	Чехия	Германия	Испания	Франция	Ирландия	Италия	Литва	Латвия	Полша	Португалия	Словения	Словакия	Швейцария
Подаване на документация	X	-	-	X	X	X	-	X	X	X	X	-	X	-	X	X	-
Проектантски / чертожни дейности	X	X	X	-	X	-	X	X	X	X	X	X	X	X	-	-	X
Различни нива на достъп според професионалните умения / значението на проекта	-	X	X	-	X	-	X	X	-	X	X	X	X	-	-	-	-
Управление на проекти	X	X	-	X	X	-	X	-	-	X	X	-	X	-	-	-	X

Разслояването на достъпа до защитени дейности според естеството на проекта или способностите на специалиста може да доведе до усложнения. Широкият обхват на строежи, които имат различен специален статут, излишното мултиплициране на документация, както и допълнителните проверки от инстанциите, може да затрудни и натовари с изисквания както професионалистите, така и потребителите. В много случаи това може да бъде напълно оправдано, но според проучванията на ЕС този въпрос има нужда от по-нататъшни анализи.

Освен това много държави-членки налагат изисквания, като задължителна регистрация; ограничения на броя на предоставените лицензи; ограничения за корпоративната организация / акционерните дружества; забрани за съвместни практики; застрахователни изисквания и / или непрекъснато професионално

развитие (НПР – CPD). Оценките за кумулативните ефекти от тях липсват и не всички държави-членки са предоставили исканата информация.

Таблица №3. Допълнителни изисквания за практикуване на професията

	Задължителна регистрация	Ограничения на броя на предоставените лицензи	Ограничения за корпоративна форма / вид	Ограничения за акционерите / с право на глас	Забрана за съвместни практики	Изисквания за застраховка за обезщетение	Изисквания за трансгранично застраховане	Непрекъснато професионално развитие (НПР)
Австрия	Да	Не	Не	Да (51%)	Да	Не	Не	Да
Белгия	Да	Не	Не	Не	Да	Да	Да	Да
България	Да	Не	Не	Да (50%)	Да	Да	~	
Кипър	Да	Не	Не	Да (100%)	Не	Не	Не	Да
Чехия	Да	Не	Да	Да (51%)	Не	Да	Да	Да
Германия	Да	Не	Да	Да (50%)	~	Да	Да	
Дания	Не	Не	Не	Не	Не	Да	Да	Да
Испания	Да	Не	Не	Да (50%)	Не	Не	Не	
Франция	Да	Не	Не	Да (51%)	Не	Да	Да	Да
Гърция	Да	Не	Не	Не	~	Да	Да	Да
Хърватия	Да	Не	Не	Не	Не	Да	Не	Да
Унгария	Да	Не	Не	Не	Не	Не	Не	Да
Ирландия	Да	Не	Не	Не	Не	Да	Да	Да
Италия	Да	Не	Не	Не	Не	Да	Да	Да
Литва	Не	Не	Не	Не	Не	Да	Не	Да
Люксембург	Да	Не	Не	Не	Да	Да	Да	
Латвия	~	~	~	~	~	Да	~	
Малта	Да	~	Да	Да (100%)	Да	Да	~	
Холандия	Не	Не	Не	Не	Не	Не	Не	Да
Полша	Да	Не	Не	Не	Не	Да	Да	
Португалия	Да	Не	Не	Не	Не	Не	Не	Да
Румъния	Да	Да	Да	Не	Не	Не	Не	
Словения	Да	Не	Не	Не	Не	Да	Да	Да
Словакия	Да	Не	Не	Не	Не	Да	Да	Да
Обединеното Кралство	Да	Не	Не	Не	Не	Да	~	Да
Швейцария	Не	Не	Не	Не	Не	Не	Не	
Исландия	Не	Не	Не	Не	Не	Не	Не	
Лихтенщайн	Не	Не	Не	Не	Не	Да	Не	

3. Как се поддържа качеството и се повишава квалификацията на проектантите – задължение на съответната камара или сдружение на архитекти, как изискват/задължават и следят за повишаване на квалификацията на своите членове?

Данните от анкетите за непрекъснато професионално развитие (НПР) са обобщени в последната колона на Таблица №3. Не всички държави са включили тази информация в отчетите си, така че таблицата по-горе е непълна – само за тези,

които изрично заявяват, че имат функционираща система за НПР. Литва изисква удостоверение за квалификация за достъп до обекти от изключително значение; като то може да бъде отнето, ако няма документално доказателство за НПР на всеки 5 години и се подновява чрез 20-часова програма за обучение по законодателство и технологии. Унгария докладва за въвеждането на задължителна система за НПР с 5-годишен цикъл, но през 2006 г. са премахнали задължителния изпит, който е бил част от нея. През 2010 г. Холандия е въвела система не само за архитекти, но и за професиите, свързани с архитектурата, като интериорни дизайнери. Това е било част от прехода към "повишаване на статута и осигуряване на качеството" на професиите. Нидерландия изисква специалистите да провеждат 16 часа обучение за НПР годишно.

Австрия съобщава, че НПР се предоставя чрез техния правоспособен орган, заедно с други форми. Няма допълнителна информация за функционирането на тези системи, например по въпросите за доброволен или задължителен характер, продължителност, възможност за санкции или очаквани резултати от обучението. Кипър понастоящем изучава как изискванията за НПР на архитектите, свързани с конкретни запазени дейности, биха могли допълнително да служат за постигане на цели от общ интерес (обществена безопасност, защита на потребителя и опазване на околната среда). Словения осигурява НПР чрез своята камара, но това не е задължително. Дания възприема различен подход, според който 10% от заплатата на архитектите се заделя от работодателите, за да се осигури тяхното НПР. Италия е направила НПР задължително през 2013 г., като изисква гаранции за него за период от три години.

Ирландия изисква задължително НПР, което се провежда и проверява онлайн. Белгия неотдавна е въвела НПР по молба на техния Орден за "осигуряване на поддържането на стандартите". Ако белгийски архитект не спази годишното изискване за 15 часа, той може да бъде заличен от регистъра. Португалия може да санкционира неспазването на изискванията по същия начин, като заедно с това изразява желание да подобри настоящата си система за НПР, но не изяснява в каква посока може да настъпят промени, нито подбудите за това. Австрия възприема различен подход, тъй като проектите, по които е работил архитектът по време на отчетния период, се считат за част от неговото НПР. В дискусиите на една анкетирана група се получава напрежение между предразсъдъците, че "добрите" архитекти ще продължат своето развитие, независимо от нормативната принуда, тъй като това е "част от тяхната работа", докато по-малко добрите архитекти, които поради липсата на искрено желание няма да се възползват от НПР, независимо от задължението да го направят. Във Франция етическият кодекс по правило изисква архитектът да поддържа и подобрява своите компетенции, да допринася и да участва в тази насока в дейностите по информиране, обучение и развитие, включително и тези, приети от Ордена на архитектите.

По време на дискусиите участниците са били помолени да разгледат потенциала на НПР за подобряване на други изисквания за входно ниво или на защитените дейности. Гърция и Франция са отхвърлили тази възможност, тъй като възприемат НПР повече като инструмент за актуализиране и поддържане на професионални знания. Латвия провежда ежегодно мониторинг на работата на архитектите, за което е създадена атестационна институция, която провежда също и мониторинга на професионалната организация.

В европейския пейзаж в регулираните професии се наблюдава тенденция към увеличаване на изискванията за НПР, което често се ръководи от професионалните

органи. Предвид бързия напредък в технологиите и практиката, пред който са изправени професионалистите, това изглежда подходяща мярка, за да се гарантира, че те вървят в крак с ключовите разработки и съвременното развитие. Прилагането на това намерение обаче се отклонява значително и съдържа потенциал за обременяване на професионалистите със сериозни разходи, както и поглъщане на голяма част от времето им. Изискванията за НПР трябва да бъдат разработени така, че да осигурят резултати по най-ефикасния и продуктивен начин.

Професионалните дружества често играят роля в НПР, а някои съществуват като отделни единици извън официалния регистрационен орган. Членството в професионални организации често дава възможност за налагане на определена дисциплинарна санкция на онези професионалисти, които по някаква причина се оказват неспособни за архитектурната практика. "Етични кодекси" действат в много Ордени и организации: Белгия, Хърватия, Кипър, Чешката република, Франция, Италия, Люксембург, Малта, Нидерландия, Полша, Португалия, Испания, Словения, Словакия и Обединеното кралство. Испания цитира не само липсата на оплаквания като доказателство за ефективното функциониране на сегашната им система, но и от друга страна, че многобройни дисциплинарни дела се разглеждат годишно чрез архитектурните дружества. Австрия докладва за либерализиране на правилата си в Кодекса за поведение през 2006 г. В Нидерландия членството в Ордена може да бъде отнето, ако не се поеме задължение за "практически опит за определен период от време".

4. Има ли определени или одобрени минимални или препоръчителни цени за проектиране? Ако, да, кой ги определя – държавата или съответната камара или сдружение на архитекти, в какви граници се допуска отклонение от тях?

Някои държави са повдигнали въпроса за размера на хонорарите в своите отчети, включително и Италия, която е отменила професионалните ценоразписи през 2012 г. Австрия ги е премахнала през 2006 г. като част от мерките за насърчаване на свободното движение и конкуренцията, въведени с прилагането на Директива 2006/123/ЕС за услугите. През 2010 г. Малта също е премахнала задължителната тарифна ставка, която е била въведена преди това. Също така в контекста на Директивата за услугите Германия е преразгледала прилагането на хонорарните си таблици. Дейностите, които са обект на фиксирани възнаграждения, са били намалени, а за дейности, които не подлежат на задължителни цени, вече са въведени препоръки за хонорари. Полша издава указания за проценти до 9,40% и установява, че средният процент на хонорарите варира около 2-3% от общата стойност на проекта. Чешката република има система за изчисляване на възнагражденията, предназначена като мярка за защита на потребителите, която изглежда действа като указания и насоки.

В проучването е направен извод, че ценоразписите / тарифите са цените, които операторите трябва да спазват при предлагането на своите услуги на пазара. Фиксираните минимални или максимални ценоразписи / тарифи представляват сериозна пречка за вътрешния пазар в ЕС, тъй като те лишават доставчиците на услуги от възможността да се конкурират по отношение на цената или качеството, което е основно средство за всяка икономическа дейност и може да направи предприятието в държава-членка по-малко атрактивно. Държавите-членки би следвало да намерят по-подходящи средства за защита на заложените цели от общ интерес, каквато е защитата на потребителите.

Директивата за услугите изисква от държавите-членки да преразгледат и според случая, да премахнат фиксираните минимални или максимални ценоразписи, наложени на регулираните професии. Европейският съд също посочва, че тези тарифи не са необходими в редица случаи, тъй като правилата, свързани с организацията, квалификацията, професионалната етика, надзора и отговорността, са достатъчни сами по себе си да постигнат целите за защита на потребителите. Фиксираните тарифи, по-специално минималните цени, може да са в противоречие с законодателството на Европейския съюз.

5. Контрол на незаконните строежи от кого се извършва, процедури свързани с незаконното строителство, глоби (има/няма), кой е органът който узаконява?

В проучванията практически няма информация за начините на контрол върху изцяло незаконното строителство и вероятно този проблем в ЕС не е сериозен. По-скоро смисълът на контрола върху строежите е те да бъдат изпълнявани в съответствие с оригиналните проекти, за да бъде защитен общественият интерес – безопасност на сградите и естетична архитектурна среда.

Таблица №4. Видове инстанции, извършващи проверки на строежите

Държава - членка	Референтни обекти	Местни власти	Други публични органи на властта	Частни услуги за строителен контрол / Регистрирани държавни експерти	Архитекти / Инженери	Технически консултант / Изпълнител
BG	10-етажен офис	x	x	x (задължително)		
България	1-етажна къща	x	x	x (задължително)		
CZ	10-етажен офис	x				
Чехия	1-етажна къща	x				
DE (NRW)	10-етажен офис	x		x (задължително)		
Германия (Северен Рейн - Вестфалия)	1-етажна къща	x		x (задължително)		
DK	10-етажен офис	x	x			
Дания	1-етажна къща	x	x			
EL	10-етажен офис			x (задължително)		x
Гърция	1-етажна къща			x (задължително)		x
ES	10-етажен офис	x			x	
Испания	1-етажна къща	x			x	
FI	10-етажен офис	x			x (възможно)	x
Финландия	1-етажна къща	x			x (възможно)	x
FR	10-етажен офис	x		x		
Франция	1-етажна къща	x		x		
IT	10-етажен офис	x	x		x	
Италия	1-етажна къща	x (възможно)			x	
NL	10-етажен офис	x				
Нидерландия	1-етажна къща	x				
PL	10-етажен офис	x		x	x	
Полша	1-етажна къща	x		x	x	

Държава - членка	Референтни обекти	Местни власти	Други публични органи на властта	Частни услуги за строителен контрол / Регистрирани държавни експерти	Архитекти / Инженери	Технически консултант / Изпълнител
PT Португалия	10-етажен офис	x		x	x	
	1-етажна къща	x				
SI Словения	10-етажен офис		x	x		
	1-етажна къща		x	x		
UK (England)	10-етажен офис	x		x (по избор)		x
Об.Кр. (Англия)	1-етажна къща	x		x (по избор)		x

Таблица №5. Законова рамка на таксите за строителен контрол

Държава - членка	Регулирана ли е общата рамка за таксите	Определени ли са в законодателството конкретните такси	Определен ли е в законодателството точният метод за изчисление	Може да се реализира печалба от съответния орган
България	Да	Не	Да	Не
Чешка република	Да	Да	Да	Не
Германия (NRW)	Да	Да	Не	Не
Дания	Да	Не	Не	Не
Гърция	Да	Да	Да	Не
Испания	-	-	-	-
Финландия	Не	Не	Не	Не
Франция	-	-	-	-
Италия	Да	Не	Не	Не
Нидерландия	Да	Не	Да	Не
Полша	Да	Да	Да	Не
Португалия	Да	Да	Да	Не
Словения	Да	Да	Да	Не
Обединено кралство (Англия)	Да	Не	Не	Не

Таблица №6. Видове инстанции, издаващи удостоверения за завършен строеж

Държава - членка	Референтни обекти	Местни власти	Други публични органи на властта	Частни услуги за строителен контрол / Държавни експерти
BG България	10-етажен офис	x		
	1-етажна къща	x		
CZ Чехия	10-етажен офис	x		
	1-етажна къща			
DE (NRW) Германия (Северен Рейн - Вестфалия)	10-етажен офис	x		
	1-етажна къща	x		
DK Дания	10-етажен офис	x		
	1-етажна къща	x		

Държава - членка	Референтни обекти	Местни власти	Други публични органи на властта	Частни услуги за строителен контрол / Държавни експерти
EL Гърция	10-етажен офис			x (задължително)
	1-етажна къща			x (задължително)
ES Испания	10-етажен офис	x		
	1-етажна къща	x		
FI Финландия	10-етажен офис	x		
	1-етажна къща	x		
FR Франция	10-етажен офис	x		x (по избор)
	1-етажна къща			
IT Италия	10-етажен офис	x		
	1-етажна къща	x		
NL Нидерландия	10-етажен офис	x (само собственика на сградата)		
	1-етажна къща	N/A		
PL Полша	10-етажен офис	x		
	1-етажна къща	x		
PT Португалия	10-етажен офис	x		
	1-етажна къща	x		
SI Словения	10-етажен офис		x	
	1-етажна къща			x
UK (England) Об.Кралство(Англия)	10-етажен офис	x		
	1-етажна къща	x		